

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಛಾಪೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯ ಹುಟ್ಟು

ಭವ್ಯ ಆರ್.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

Received: 24-11-2023 ; Accepted: 24-03-2024 ; Published: 13-08-2024

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13294394>

ABSTRACT:

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಲಭಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅದು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪ ಪಡೆಯಲು ಅನೇಕ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೇಲ್ಮೈಕೊಂಡು ಲಿಪಿ ಸಹಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪುನ್ನಾಟ, ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಗಂಗರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ರೂಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. ಇಂದಿನ ನಗರ ವಾಸಿ ಜನ ಮಾತನಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೆರಸಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅಂದಿನ ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಪ್ರಾಕೃತದ ಪ್ರಭಾವ ಕುಗ್ಗಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸರಿಸುಮಾರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ - ಅಂದರೆ ಉನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡಲಿಪಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕದಂಬರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಸತೊಡಗಿದಾಗ ನೆಟ್ಟಗೆ ತಲೆಕಟ್ಟಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಿದರು. ಈ ಲಿಪಿಗೂ ಕನ್ನಡಲಿಪಿಗೂ ಗಾಢಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ತುಂಬಾ ಗೌಣವೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸಿರುವರು. ಇದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಪುನ್ನಾಟರು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದ ಮೂರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೆರಡು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಅಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ನಮೂನೆಯನ್ನು ಕದಂಬರ, ಗಂಗರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ಪುನ್ನಾಟ, ಕದಂಬರು, ಗಂಗರು, ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರ, ಡಿ.ಸಿ. ಸರ್ಕಾರ್.

ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶಾಲ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ 'ದಕ್ಷಿಣಾಪಥ', 'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗಿನ ಭೂಭಾಗವನ್ನು 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ', 'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ'ಯೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದೇಶಗಳು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇವು ವಿದ್ಯಾಚಲದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ

ನೆಲೆಸಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಭೂಪ್ರಾಂತಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಶ್ರೀಮಂತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಕಾಡು, ಮೇಡು, ಪರ್ವತ, ನದಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನೆಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನೆರೆಯ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಹೆಗ್ಗುರುತನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಕದಂಬರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ವ್ಯಾಕರಣ ನೆರವಿನಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯು ತನ್ನ ಸ್ವಾಯತ್ತವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಒಳ-ಹೊರಗು ಇರುವ ಹಲವು ಶಾಸನಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕದಂಬರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಸನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ನಮ್ಮ ಭಾಷಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಹಲವು ಏಳು ಬೀಳುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

**ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋ
ದಾವರಿವರಮಿರ್ಪ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್
ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ ವಸು
ಧಾವಲಯ ವಿಲೀನ ವಿಶದ ವಿಷಯ ವಿಶೇಷಂ||**

ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರನ ಈ ಸಾಲಿನ ಕಂದ ಪದ್ಯವು ಬಹು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 1. ನಾಡಿನ ಜಲ ಗಡಿಯನ್ನು ಇದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 2. ಭಾಷಿಕರ ಭಾಷೆಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ನಾಡನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 3. ಇಲ್ಲಿನ 'ಜನಪದ' ಎಂದರೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. 4. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಹು ವಿಧವಾದ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಹಲವು ವಿಷಯ, ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸದರಿ ಪದ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಗ್ರಂಥ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ತಿರುಳ್ಳನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವನು. ಕಿಸುವೊಳಲೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕಾರುಗಳಿಂದ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ವರೆಗಿನ ನಾಡಿಗೆ ತೇಕನಾಡು ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಗೋದಾವರಿ ಪರ್ಯಂತದ ಊರಿಗೆ ಬಡಗನಾಡೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ವಿಂಧ್ಯಚಲದ ತಪ್ಪಲಿನ ರೇವಾನದಿಯ ವರೆಗಿನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಡಗನಾಡು, ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕನ್ನಡನಾಡು ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ಈ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೈಸವೆಯುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಅಂತೂ ಅಖಂಡ ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ತಿರುಳ್ಳನ್ನಡ ನಾಡು, ತೆಂಕನಾಡು, ಬಡಗನಾಡು, ಬಡ-ಬಡಗನಾಡು ಎಂದು ಅಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳಿದ್ದಂತೆ ವಿಶದವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಮೈ ಎಂದರೆ ತಿರುಳ್ಳನ್ನಡನಾಡು. ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೇಶಿಗವಲುಗಳ ಮತ್ತು ಹೊರನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಲೂ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಉಚ್ಚಾರಣಾದಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದಲೂ ಮಾರ್ಪಾಟುಗೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಹೊಲಕೆ ಆಗದಷ್ಟು ರೂಪಾಂತರಪಡೆದಿರುವೆ. ಆ ಬಗೆಯ ನುಡಿ ಗಳಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆಗಳೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ದೋಷಂ ಇನಿತೆಂದು ಬಗೆ'ಯುವುದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆ ಶಬ್ದ ಸ್ವರೂಪಗಳು ನಾನಾ ಮುಖವಾಗಿ ಹರಡಿದ ಕಾರಣ, ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಬೇರೊಂದು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯದಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣತಿ ಏನು? ಅಖಂಡವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ 'ಕನ್ನಡಂಗಳ್' ಎಂಬ ಬಹುತ್ವಕ್ಕೀಡಾಯಿತೆಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರನೇ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. 'ದೇಸಿ ಬೇಱೆವೇಱಪುದುಟೆಂ' ಅಂಥ ಕಾವ್ಯಗಳೊಳಗಿನ ಗುಣಾದಿಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ,

“ಪರನಡೆದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿ
ದುಡನಡೆದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗಳ್
ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕಟಿತೋ
ದೆವೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗಪತಿಣತಮಿಗಳ್”

ಆ ತಿರುಳುಗನ್ನಡನಾಡಿನವರು ಹದವನ್ನರಿತು ಎದೆಗೊಂಡ ಪದಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ನರು ಆಡಿದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುರಿತು ಓದದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಹುಟ್ಟು ಗುಣದಿಂದಲೇ ಚದುರರಾಗಿ ಮಾತುಬಲ್ಲವರಾಗಿ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾವು ಕುರಿತೋದದಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲೆಡೆಗೊಂಡ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವೇನು, ಪದಗಳ ಭಾವ, ಒಳಾರ್ಥ, ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮತಿ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವನು. “ತಂತಮ್ಮ ನುಡಿಯೊಳ್ಳೆಂ ಜಾಣರ್...” ತಮ್ಮಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವವರು ನಾಡಿನವರು ಎಂದು ದಾಖಲಿಸುವನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದ ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳಾದ ವಿಮಲೋದಯ, ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಜಯಬಂಧು, ದುರ್ವಿನೀತ ಇವರುಗಳ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲು ಮತ್ತು ಅವರನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೃತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಹ್ಯದ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಗಡಿ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡದ ಪುಭುತ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊರಗು ಇತ್ತು ಎಂಬ ಹಲವು ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಗೋಪಾಲ್ ಅವರು “ಬೃಹತ್ ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಚ್ಚಿ, ಹೊರಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಕನ್ನಡಿಗ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು. “ಕಳಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಗಂಗರು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೫ನೇ ಶ.), ಆಂಧ್ರದ ವೆಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಚಾಲುಕ್ಯರು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೭ನೇ ಶ.), ಗುಜರಾತಿನ ನವಸಾರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಮಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಚಾಲುಕ್ಯ ಮನೆತನ ಆಂಧ್ರದ ವೇಮುಲವಾಡದಲ್ಲಿ (೮-೧೦ ಶ. ಪಂಪ ಈ ವಂಶದ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದವನು) ಆಳಿದರು. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಭಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು

(೮-೯ ಶ.), ಅದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸತಾರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (೭-೮ ಶ.), ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ (೧೧ಶ.), ಕನೋಜಿನಲ್ಲಿ (೧೧ ಶ.), ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಖೆಯ ರಾಜರು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಸಂಬಾಲಪುರದಲ್ಲಿ ಆಳಿದರು (೧೨ ಶ.). ತೈಲಪನು ಗುಜರಾತಿನವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಆಳಲು ನೇಮಿಸಿದ ದೊರೆಯ ಹೆಸರು “ಬಾರಪ್ಪ” (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೦೮). ಆ ಗುಜರಾತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಶಾಖೆಯ ದೊರೆಗಳು (೯ ಶ.) ಹೊರಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ತಾಮ್ರಪಟಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರುಜುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು (೧೧ ಶ.) ತಂದೆಯ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬಸ್ತರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಛಿಂದಕನಾಗರು ಕರ್ನಾಟಕದವರು. ಬಂಗಾಲದ ಸೇನರು, ಮಿಥಿಲೆಯ ‘ಕರ್ನಾಟ’ ರಾಜರು ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಫಲವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ರಾಜಮನೆತನಗಳು.”

ಬಂಗಾಳದ ನವದ್ವೀಪವನ್ನು (ನಬೋದ್ವೀಪ್ - ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಊರು) ಆಳಿದ ಸೇನರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳು ಅಗತ್ಯ. ತಮ್ಮನ್ನು “ಕರ್ನಾಟಕ್ಷತ್ರಿಯ”ರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡ ಅವರ ಮೊದಲ ಬತಿಕಾಸಿಕ ದೊರೆ ಸಾಮಂತಸೇನ. ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಮಗ ಅಥವಾ ಮರಿಮಗ ವಲ್ಲಾಳಸೇನನು (ಬಲ್ಲಾಳಸೇನ. “ಬಲ್ಲಾಳ” ಕನ್ನಡ ಪದ) ಆ ವಂಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನು (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೫೮). ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಮಗಳನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನು “ದಾನಸಾರ” ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ‘ಅಮೃತ ಸಾಗರ’ವೆಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೇನನು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೮) ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ಅವನು ಸೇನ ದೊರೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಧೀರನೂ ಸ್ವತಃ ಶೂರ ಸೈನಿಕನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅವನು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಲವು ಬಿಡಿ ಪದ್ಯಗಳು “ಸದುಕ್ತಿ ಕರ್ಣಾಮೃತ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀಷ್ಠ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞ, ಡಾ. ಡಿ.ಸಿ. ಸರ್ಕಾರರು ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊರೆಗಳು ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಡು, ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದಿರುವರೆಂದೂ, ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಕುರಿತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ನೋವಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

“There is ample evidence to prove that, for several centuries from the foundation of the Chalukya House of Badami in the Sixth Century A.D., the Kannadigas were not merely one of the most important peoples on the stage of Indian History, but they actually spread over wide areas of India. However, neither the characteristics of the Kannada Culture nor its impact on the areas outside Karnataka have so far been studied. The world of scholars outside Karnataka will be grateful to the

Karnataka University if it is successful in initiating studies in this interesting subject.”

ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡಗಿರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಪರಿಯು ಹೌದು.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹೇಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊರೆಗಳು ಅರಸರು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಳಿದರು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಂಶ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಯಸುವೆ, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಂದು ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷಾಮೂಲದ ರಾಜವಂಶದವರು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದವರೆಲ್ಲ ಆ ಭಾಷಿಕರೇ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಆಳುವ ಭಾಷೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಅಧೀನ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗಡಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಷೆಗಳು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ದೃಢೀಕರಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತೀರ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ವಿವಿಧ ಮನೆತನಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷಮಂಡಲ, ಬನವಾಸಿ, ಸುವರ್ಣಗಿರಿಗಳು(ಅಶೋಕ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದಿಕದಂಬರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಿಷಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಗಿರಿಗಳು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ತೆಕ್ಕೆಗೆ (ಕದಂಬರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವು). ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡನಾಡು/ರಣ್ಣವಾಡಿ/ಕುಂತಳದೇಶ ರಚನೆಗೊಂಡು ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನೇ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ 'ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರೆಗಿನ ನಾಡು' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೊಂಗವಾಡಿಯ ವರೆಗೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗವಾಡಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು (೯೬೦೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳವರೆಗೆ) ಹಿಗ್ಗಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸ ತೊಡಗಿದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಚುರುಕುತನವೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳೂ ವಿಪುಲ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಉಪವಿಭಾಗಗಳೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕುಂತಳ ಪದವು ಹೆಸರಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸೇವುಣದೇಶ, ಹೊಯ್ಸಳ ದೇಶಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಳಿದವರು ಕನ್ನಡ ರಾಜರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರ (ನಂತರದ ಮುಂದಿನ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಕವಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ) ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದು 'ಕನ್ನಡನಾಡೇ' ಆಗಿದೆ.

ಸಂವೃತಿಯ ಭಾಷಿಕ ತೊಡಕುಗಳು:

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಈ ತನಕವು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಸವಾಲುಗಳು ಸಂವೃತವಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಸಂವೃತ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಗೂ ಕಾರಣವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯು, ಜನಾಂಗದ ಭಾಷೆಯು ಹೌದು. ಆದರೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ ತೊಡಕುಗಳ ಸರಮಾಲೆಯ ಕೋಳವೆ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ತೊಡಕಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ.

ಅಶೋಕನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗದ ಸನ್ನತಿಯು ಅಂದಿನ ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಬನವಾಸಿ, ಮಹಿಷಮಂಡಲ, ಸತಿಯಪುತ್ರ, ಸುವರ್ಣಗಿರಿ, ಅಮರಾವತಿ, ಸಿಂಹಳ ಇವುಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ಸನ್ನತಿ ಅಶೋಕನ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಅಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಶೋಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡದೆ ಪಾಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವನು. ಅಂದಿನ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪಾಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವರು. ಈಗಾಗಲೇ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಟರಾಗದ ಕಾರಣ ಇಂತಹ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಉತ್ತರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಮಿಳು ಸದಾಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸದಾ ತಟಸ್ಥ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಅತಿ ಹಳೆಯ ಭಾಷೆಗಳಾದರು. ತಮಿಳು ತನ್ನ ಭಾಷಿಕತನವನ್ನು ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಇದಕ್ಕೆ ವೆತಿರಿಕ್ತವಾದ ಬಗೆಯದು. ಸದಕಾಲವು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿದೆ. "ಕ್ರಿ.ಶ.3 ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನಾಗಲೀ ಇನ್ನಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲಿಖಿತ ವ್ಯವಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತನ್ನೂ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ದಾಹ ಉಂಟಾದಾಗ, ಇದನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು

(ಅಹಿಚ್ಛಿತ್ತ ಮುಂತಾದ) ದೂರದೇಶದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪೋಷಣೆ ಒದಗಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ಕಾಣುವುದು, ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭಕಾಲದ ಕಂದಬರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಂಡಿರುವುದು ಇವರು ಹಾಕಿಸಿದ 44 ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಭೂದತ್ತಿಯನ್ನು 12 ಜೈನ್ಯ ಮತ್ತು 2 ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದಾನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುವು. ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕಂದಬರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ತಾಳಗುಂದ, ಗುಡ್ಡಾಪುರ, ಹಲಸಿ ಮುಂತಾದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಫಲದಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುವ". ಶಾಸನಗಳಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿದ್ದೆ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಎಂಬ ಅಂಶ ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಾಮಾಂತ ಅರಸು, ರಾಜರು ಇತರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಾರಸುಧಾರರಿಗೆ ಇಂತಹ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಇದು ಅವಶ್ಯವೆಂಬ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿದ ಫಲವಾಗಿ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರ ಹುಡುಕಾಟದ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದ ದಿನಗಳು ಎಂದರೆ ಶಾತವಾಹನರು ಮತ್ತು ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಅನ್ವೇಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಂದ ಪಾಳಿ, ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಗಳು ಸಾಮ್ರಾಟರ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆ ಫಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಜನ ಮಧ್ಯೆ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ರೂಢಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗುವ ಅಂಶವನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಇದ್ದರೂ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕೇವಲ ಶಾಸನ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ಧರ್ಮದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ಜನರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವು ಸೋಲುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉಲ್ಲೇಖಿತ 44 ಶಾಸನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದಲೇ ಕೂಡಿದ ಶಾಸನಗಳ ಗಮನಿಸಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾದ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಪಾಳಿ ಪ್ರಕೃತಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪರಿಚಯವಾದ ಭಾಷೆ. ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಲುಗೆಯಾಗಲಿ, ಆಪ್ತಿಯಾಗಿ ಮೂಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಹಲವು ಪ್ರಾಕೃತ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಕತೆ, ಕೃತಿ ಫಲದಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಜನಬಳಕೆಗೆ ಅದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇದ್ದ ತೊಡಕು ಅದರ ಪ್ರಭುತ್ವ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಳಿತಗೊಂಡು ಕೆಲ ಆಶ್ರಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಅರಸರ ಅರಸೋತ್ತಿಗೆಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬರುತ್ತವೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಲಿಪಿ ಪಾಳಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಕನ್ನಡರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ವ್ಯಾಕರಣ, ಜೊತೆಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಆರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲವಕಾಶವನ್ನೇ ಅದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ಬರವಣಿಗೆಯ

ಕನ್ನಡ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಆರಂಭದ ಕನ್ನಡ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಭಾಷಿಕ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವರು ಪುನ್ನಾಟರು ಮತ್ತು ಕದಂಬರು. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಪುನ್ನಾಟರು ಕದಂಬರ ಜೊತೆಗೆ ನಿರಂತರ ಸರಿಮಾನವಾದ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅವರ ಜೊತೆಗೂಡಿದರು. "ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬನವಾಸಿಯಿಂದ ಆಳತೊಡಗಿದ ಕದಂಬರಿಗೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ (ದಕ್ಷಿಣ-ಪೂರ್ವ) ಕಿಡ್ಲ ಪುನ್ನಾಟರೊಡನೆ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಕಾಣುವುದು. ಇವರ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ, ತಾಳಗುಂದ, ಗುಡ್ಡಾಪುರ, ಮುಂತಾದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಕದಂಬರು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಪುನ್ನಾಟರನ್ನು ಅವರ ನೆಲೆಯಿಂದ ಕದಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ರಕ್ತಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಕದಂಬ ಪ್ರಭಾವತಿ ಮತ್ತು ಪುಂರಾಜ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಮರ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು." ಸರಿ ಸುಮಾರು 6ನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಕದಂಬರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಡಿಮೆ ಆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಜೊತೆಗೆ ಪುನ್ನಾಟರು ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಗಂಗರ ಅವನೀತ ಮತ್ತು ಪುನ್ನಾಟ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮಗನೇ ದುರ್ವನೀತ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 430ರ -487 ರ ಗಂಗರ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ನವಕಾಮನ ಹೆಬ್ಬಾರು ತಾಮ್ರಪಟ ಹಾಗೂ 810ರ ದೇಬೂರ ಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಶಾಸನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸುಮಾರು 400 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇವರ ವಿವಾಹದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಈ ಪರಿ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಪುನ್ನಾಟ- ಪುನ್ನಾಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ. ಪುನ್ನಾಡು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಬಲ ದಂಡೆ ಹಾಗೂ ಕಬನಿ ನದಿಯ ಎರಡು ದಂಡೆಗಳ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ. ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಸೇರಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರದ ಹೊರ ಭಾಗದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ತಮಿಳು ನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಕೆಲ ಅಂಶಿಕ ಭಾಗ ಪುನ್ನಾಡಿನ ಅಳ್ಳಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕದಂಬ ಮತ್ತು ಗಂಗರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನಾಡ ಮನೆತನದವರು ಪುನ್ನಾಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಆಧಿಪತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜಿನ ಮನ್ನಣೆಯ ಲಭಿಸಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ತ್ರಿವಳಿ ರಾಜ ಮನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. "ತಮಿಳಿಗರ ತೊಲ್ವಾಪ್ಪಿಯಮ್ ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಪುಣಣಾಟು- ಪುನ್ನಾಟು- ಪುನ್ನಾಡು ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ". ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಟಾಲಮಿ ಕೂಡ 'ಪೊನ್ನಟ್' ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಟ್ಟಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ.127 ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜ ಮನೆತನವೆಂದರೆ ಬಾಣರು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮಿಶ್ರಿತ ರೂಪಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಬಳಕೆ ಇದ್ದರಾಜ ಮನೆತನ. ಒಂದುಕಡೆ ಚೋಳರ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಗಂಗರ ಜೊತೆಗೂ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದ ಈ ಬಾಣರು ಇಂದಿನ ನೆಲ್ಲೂರು, ಕಾಳಹಸ್ತಿ, ಶ್ರೀಶೈಲಂ, ಕಡಪಾ ಅನಂತಪುರ, ಚಿತ್ತೂರು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಇವರ ಶಾಸನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅಂಶಿಕವಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಪ್ರಭೇದದಲಿ ಭಿನ್ನರಾಧವರು ಬಾಣರು. ಕಾರಣ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೇದ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಕಾರಣರಾದವರು ಈ ಬಾಣರು.

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಹುಟ್ಟು:

ಪುನ್ನಾಟ, ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಗಂಗರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ರೂಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. ಇಂದಿನ ನಗರ ವಾಸಿ ಜನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೆರಸಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅಂದಿನ ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಪ್ರಾಕೃತದ ಪ್ರಭಾವ ಕುಗ್ಗಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸರಿಸುಮಾರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ - ಅಂದರೆ ೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡಲಿಪಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದವಶ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳು

ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ	ಲತೀನ	ಶಾಕಾವಾಹನ	ರಾಜ ವಂಶಗಳು					
			ಕದಂಬ	ಚಾಳುಕ್ಯ	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ	ಚೋಳ	ಚೋಯ್ಯ	ವಿಜಯನಗರ
ಅ	𑌀	𑌁	𑌂	𑌃	𑌄	𑌅	𑌆	𑌇
ಆ	𑌈	𑌉	𑌊	𑌋	𑌌	𑌍	𑌎	𑌏
ಇ	𑌐	𑌑	𑌒	𑌓	𑌔	𑌕	𑌖	𑌗
ಈ	𑌘	𑌙	𑌚	𑌛	𑌜	𑌝	𑌞	𑌟
ಉ	𑌠	𑌡	𑌢	𑌣	𑌤	𑌥	𑌦	𑌧

ಕದಂಬರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಡಗಿದಾಗ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆಕಟ್ಟಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಲಿಪಿ'ಯನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಿದರು. ಈ ಲಿಪಿಗೂ ಕನ್ನಡಲಿಪಿಗೂ ಗಾಢಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ತುಂಬಾ ಗೌಣವೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸಿರುವರು. ಇದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಪುನ್ನಾಟರು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದ ಮೂರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೆರಡು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಅಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು

ಸಾಲುಗಳ ಅಪೂರ್ಣ ಮಾಂಬಳ್ಳಿ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೫೦)ದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಕನ್ನಡಲಿಪಿ ಹಿಗಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಪ್ರಬುದ್ಧವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಶತಮಾನಗಳೇ ಗತಿಸಿರಬೇಕೆನಿಸುವುದು. ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ, ಈ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಂದು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವಾಹನವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವುದು; ಎರಡು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು; ಮತ್ತು ಮೂರು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ಮಿಶ್ರ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಪ್ರೀತಿ, ಭಕ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿತು ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಗಳಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೂ ಒಂದು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗುವಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜಮನೆಗಳು ಭದ್ರ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿರುವುದು ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಗೋಪಾಲ್ ಬಿ. ಆರ್. & ನಾಯಕ್ ಹ. ಮಾ. (ಸಂ). (1979). ಬೃಹತ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಮೈಸೂರು.
2. Sircar D. C. (1959). Kannadigas outside Karnataka down the ages.' Studies in Education and Culture D. C. Pavate Felicitation Volume. Diamond Jubilee Celebration.
3. ಶೆಟ್ಟರ್ ಷ. (2010). ಶಂಗಂ ತಮಿಳಗಂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ. ಅಭಿನವ. ಬೆಂಗಳೂರು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.